

Šifra tekmovalca/-ke

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2023/2024

Tekmovalna skupina: Osnovna šola B (6. in 7. razred); sklopa A in B

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Čestitke za uvrstitev na državno raven tekmovanja s področja geografije. Veseli nas, da na njem sodeluješ.

Najprej prilepi svojo šifro v za to predvideni prostor.

Uporabljaš lahko kemični svinčnik ali nalivno pero.

Naloge rešuj tako, da odgovore v sklopu A vpišeš v preglednico na ocenjevalnem obrazcu, odgovore v sklopu B pa čitljivo napišeš na predvidena mesta pri posamezni nalogi. Odgovore iz sklopa A bomo upoštevali le, če bodo zapisani v preglednici na ocenjevalnem obrazcu. Če se zmotiš, napačen odgovor prečrtaj in jasno zapiši novo rešitev.

Za reševanje nalog v sklopih A in B imaš na voljo 60 minut časa. Število točk, ki jih lahko dosežeš v tem delu, je 30.

Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

Šifra tekmovalca/-ke

OCENJEVALNI OBRAZEC

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2023/2024

Tekmovalna skupina: Osnovna šola B (6. in 7. razred); sklopa A in B

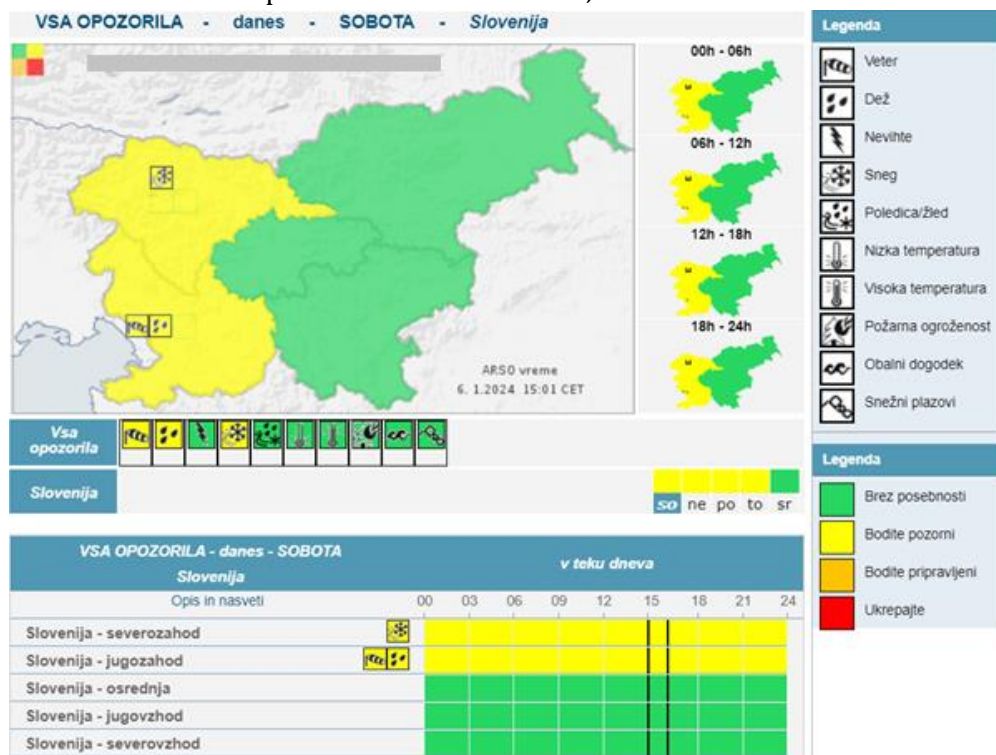
SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	ODGOVOR
A	1.	1	
	2.	1	
	3.	1	
	4.	1	
	5.	1	
	6.	1	
	7.	1	
	8.	1	
	9.	1	
	10.	1	
SKUPNO ŠTEVILO TOČK		10	

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	DOSEŽENO ŠT. TOČK
B	11.	1	
	12.	2	
	13.	1	
	14.	2	
	15.	1	
	16.	2	
	17.	1	
	18.	2	
	19.	1	
	20.	1	
	21.	1	
	22.	2	
	23.	1	
	24.	2	
SKUPNO ŠTEVILO TOČK		20	

SKLOP A

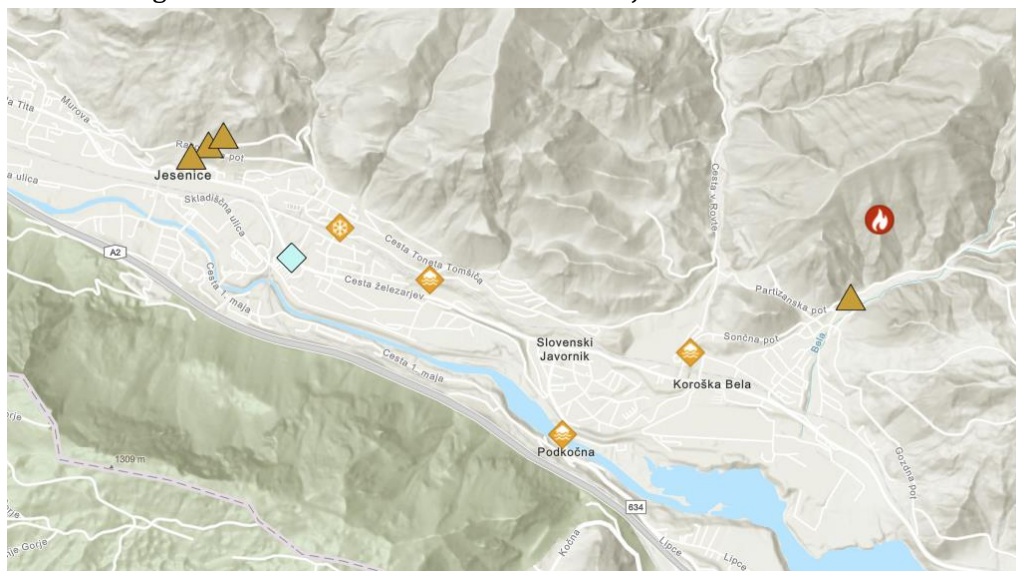
Pri nalogah od 1 do 10 v sklopu A izberi pravilni odgovor in črko pred njim zapiši na ocenjevalni obrazec. PRILOGE (slike 1–5) pripadajo nalogam v sklopu A.

Slika 1: Vremensko opozorilo izdano za soboto, 6. 1. 2024

Vir: ARSO. <https://meteo.arso.gov.si/met/sl/warning/overview/> (citirano 6. 1. 2024).

Slika 2: Geografski atlas naravnih nesreč v Sloveniji

Vir: ZRC SAZU. Geografski atlas naravnih nesreč v Sloveniji. <https://experience.arcgis.com> (citirano 21. 11. 2023).

Slika 3: Zemljevid Južne Amerike

Vir: Mapswire. <http://mapswire.com/> (citirano 19. 12. 2023).

Slika 4: Lunina mena

Vir: Wikipedia. <https://sl.wikipedia.org/> (citirano 10. 1. 2024).

Slika 5: Umik ledenika Aletsch 1979, 1991, 2002

Vir: Wikipedia. https://sl.wikipedia.org/wiki/Ledenik_Aletsch#/media/Slika:Gletscherschmelze.jpg (citirano 10.1.2024).

1. **Ob različnih vremenskih situacijah lahko Agencija Republike Slovenije za okolje izda različna vremenska opozorila. S pomočjo slike 1 izberi vremensko opozorilo, zapisano v besedi, ki pravilno opisuje dogajanje na sliki.**
 - a) Za soboto, 6. 1. 2024, v dopoldanskem času za zahodni del Slovenije ljudi opozarjajo, naj bodo pozorni. Za severovzhodni del Slovenije je napovedano sneženje, za jugovzhodni del Slovenije pa veter in dež. Za zahodni del Slovenije opozoril ni oziroma ni vremenskih posebnosti.
 - b) Za soboto, 6. 1. 2024, je bilo za 24 ur izdano opozorilo »bodite pozorni« za zahodni del Slovenije. Za severozahodni del Slovenije je napovedano sneženje, za jugozahodni del Slovenije pa veter in dež. Za vzhodni del Slovenije opozoril ni oziroma ni vremenskih posebnosti.
 - c) Za soboto, 6. 1. 2024, v popoldanskem in večernem času za zahodni del Slovenije ljudi opozarjajo, naj bodo pozorni. Za severozahodni del Slovenije je napovedano sneženje, možni so tudi snežni plazovi. Za jugozahodni del Slovenije sta napovedana močan veter in dež. Za vzhodni del Slovenije opozoril ni oziroma ni vremenskih posebnosti.
 - d) Za soboto, 6. 1. 2024, v popoldanskem in večernem času za zahodni del Slovenije ljudi opozarjajo na ukrepanje. Za severozahodni del Slovenije je napovedano sneženje s poledico, za jugozahodni del Slovenije pa veter in dež. Za vzhodni del Slovenije opozoril ni oziroma ni vremenskih posebnosti.
 - e) Za soboto, 6. 1. 2024, v popoldanskem in večernem času za zahodni del Slovenije ljudi opozarjajo na ukrepanje. Za severozahodni del Slovenije je napovedano sneženje s poledico, možni so tudi snežni plazovi. Za jugozahodni del Slovenije sta napovedana močan veter in dež. Pojavljajo se lahko tudi nevihte. Za vzhodni del Slovenije opozoril ni oziroma ni vremenskih posebnosti.
2. **Katero vrsto naravne nesreče prikazuje trikotni znak na sliki 2? Obkroži pravilni odgovor.**
 - a) Gozdni požar.
 - b) Poplava.
 - c) Obilno sneženje.
 - d) Zemeljski plaz.
 - e) Visoka plima.
3. **S pomočjo slike 3 obkroži pravilno trditev.**
 - a) Obala na jugozahodu je manj razčlenjena od severovzhodne obale.
 - b) Površje ob zahodni obali je nižje od vzhodne.
 - c) Rečna mreža rek na severni polovici celine je bolj gosta kot rečna mreža rek na južni polovici celine.
 - d) Čez Južno Ameriko poteka severni tečajnik.
 - e) Najvišje ležeče jezero v Južni Ameriki se nahaja na planoti na jugozahodu celine.
4. **Sončev obrat z drugo besedo imenujemo solsticij. Obkroži črko pred sklopom trditev, ki pravilno opisujejo zimski Sončev obrat na severni polobli.**
 - a) Začenja se jesen. Sonce je opoldne najvišje na nebu. Sončeva svetloba opoldne pada pravokotno na severni tečajnik.
 - b) Začenja se zima. Sonce je opoldne najnižje na nebu. Sončeva svetloba opoldne pada pravokotno na južni povratnik.
 - c) Začenja se jesen. Sonce je opoldne najvišje na nebu. Sončeva svetloba opoldne pada pravokotno na južni tečajnik.
 - d) Začenja se pomlad. Sonce je opoldne najnižje na nebu. Sončeva svetloba opoldne pada pravokotno na severni tečajnik.
 - e) Začenja se zima. Sonce je opoldne najvišje na nebu. Sončeva svetloba opoldne pada na pravokotno na ekvator.
5. **26. novembra praznujemo svetovni dan trajnostnega prometa. Obkroži trditev, ki razkriva, da se Slovenija v prometu približuje modelu trajnostnosti.**
 - a) Povprečna razdalja na posamezni poti s kolesom se je povečala za 1,6 km, na skoraj 6 km.
 - b) Med uporabniki sopotništva se je pogostost uporabe tega zmanjšala za 16 %.
 - c) Od leta 2010 se je število potnikov v medkrajevnem prometu zmanjšalo za 15 %, v mestnem pa za petino.
 - d) Med prebivalci, ki na poti v šolo niso uporabili javnega prometa, jih je 38 % kot razlog za svojo odločitev navedlo, da bi za takšno pot porabili preveč časa.
 - e) Od leta 2001 se je število potniških vagonov zmanjšalo za 7 % in število sedežev za desetino ali za okoli 2.800.

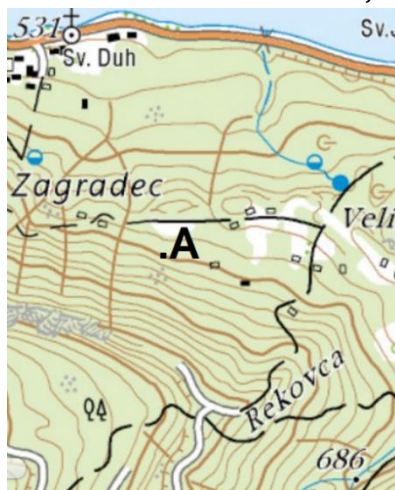
6. Luna vsako noč za malenkost navidezno spremeni svojo podobo. V približno mesecu dni lahko vidimo vse stopnje, ki jih imenujemo Lunine mene. Kako z eno besedo imenujemo stopnjo Lunine mene, ki jo vidiš na sliki 4?

- a) Prazna luna.
- b) Prvi krajec.
- c) Zadnji krajec.
- d) Ščip.
- e) Mlaj.

7. Slika 5 prikazuje umikanje ledenika Aletsch v letih 1979, 1991 in 2002. Obkroži pravilno trditev.

- a) Taljenje ledenikov povzroča globalno ohlajanje.
- b) Otoplitev ozračja povzroča zmanjšanje vremenskih ujm v Alpah.
- c) Taljenje ledenikov povzroča, da se povečujejo rodovitne površine v Alpah.
- d) Povprečna temperatura na Zemlji se zvišuje, kar povzroča krajšanje redilne dobe ledenika.
- e) Taljenje ledenikov nastaja zaradi zelo velike gostote prometa v Alpah.

Slika 6: Reliefni izsek iz zemljevida Slovenije

Vir: Geopedia. <http://www.geopedia.si> (citirano 10. 1. 2024).

8. S pomočjo slike 6 določi nadmorsko višino točke A.

- a) 500 m.
- b) 550 m.
- c) 580 m.
- d) 650 m.
- e) 700 m.

Slika 7: Kraška oblika

Vir: Wikipedia. <https://sl.wikipedia.org/> (citirano 10. 1. 2024).

9. Kako se imenuje kraška oblika, ki jo vidiš na sliki 7?

- a) Udornica.
- b) Brezno.
- c) Škraplje.
- d) Jama.
- e) Vrtača.

Slika 8: Oceani

Vir: Wikipedia. <https://sl.wikipedia.org/> (citirano 19. 12. 2023).

10. Kako se imenuje vodno telo, prikazano na sliki 8. Obkroži pravilni odgovor.

- a) Atlantski ocean.
- b) Arktični ocean.
- c) Pacifik.
- d) Južni ocean.
- e) Barentsovo morje.

11. Ime Etiopija izhaja iz grškega poimenovanja staroselcev Aithiops. Grško poimenovanje, ki v prevodu pomeni »ožgan videz«, naj bi se nanašalo na temno kožo tamkajšnjega prebivalstva. Na spodnjo črto zapiši staro udomačeno ime za Etiopijo. (1 točka)

12. Številne manjše reke, predvsem na jugovzhodu Etiopije, v sušni polovici leta presahnejo. Navedi dva problema, s katerimi se tamkajšnji ljudje srečujejo zaradi pomanjkanja vode.

Problem 1: _____

Problem 2: _____

(2 točki)

13. V etiopskem narodnem parku imajo med živalskimi vrstami posebno mesto endemične vrste etiopskega kozoroga, volka in opic. S pomočjo slike 9 imenuj vrsto opice, ki je značilna za gorovje Simien.

(1 točka)

Slika 9: Etiopska opica iz gorovja Simien

Vir: Wikimedia commons. <https://commons.wikimedia.org> (citirano 23. 1. 2024).

14. Oglej si slike 10 in 11 ter reši nalogi.

Slika 10: Erta Ale

Vir: Wikipedia. <https://en.wikipedia.org/> (citirano 22. 1. 2024).

a) Pojasni, po čem so znana žrela na vrhu Erta Ale.

Slika 11: Zemljevid Etiopije

Vir: Wikipedia. <https://en.wikipedia.org/> (citirano 22. 1. 2024).

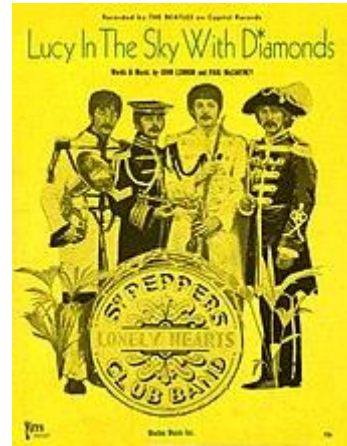
b) Na zemljevidu na sliki 11 je označeno mesto ognjenika z ustreznim kartografskim znakom . Na črto zapiši imeni dveh tektonskih jarkov, ki se na tem mestu stikata.

_____ in _____.

15. Kakšno povezavo ima naslov pesmi skupine Beatles »Lucy in the Sky with Diamonds« (na sliki 12) z depresijo Danakil?

(1 točka)

Slika 12: Lucy in the Sky with Diamonds

Vir: Wikipedia. <https://en.wikipedia.org> (citirano 22. 1. 2024).

16. Z dvema različnima primeroma utemelji, zakaj ima Švicarski narodni park najstrožji režim varovanja narave. (2 točki)

Vzrok 1:

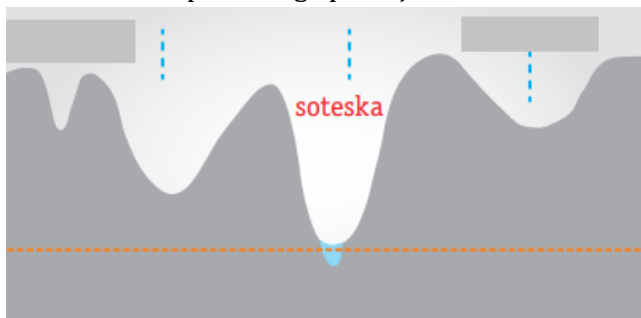
Vzrok 2:

17. Med kateri tip krasa uvrščamo Guilinski kras? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom. (1 točka)

- a) Obmorski kras.
- b) Izolirni kras.
- c) Tropski in subtropski kras.
- d) Kras zmerno toplega polsušnega podnebja.
- e) Visokogorski kras.

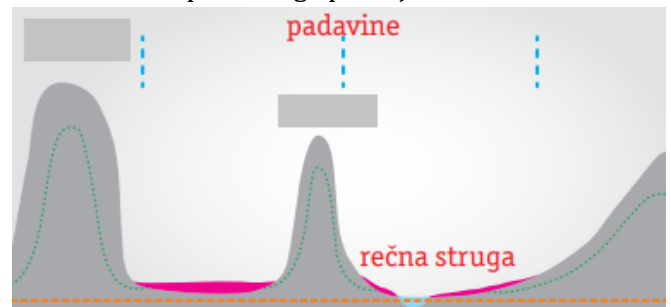
18. Sliki 13 in 14 prikazujeta dva podtipa kraškega površja na južnem Kitajskem. Pod posamezno sliko zapiši slovensko ime prikazanega podtipa. (2 točki)

Slika 13: Podtip kraškega površja 1

Vir: Županič, J., Guilinski kras. Geografski obzornik, 63, 2, str. 14–22.(citirano 10. 1. 2024).

Slika 14: Podtip kraškega površja 2

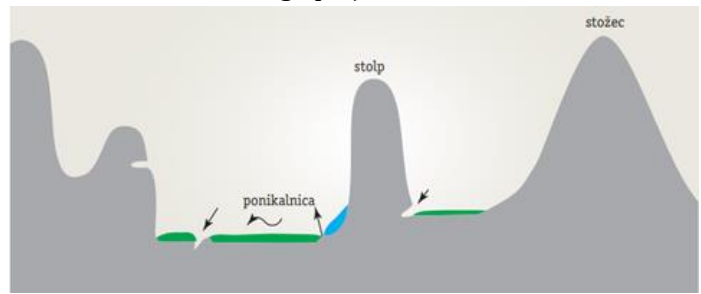

Vir: Županič, J., Guilinski kras. Geografski obzornik, 63, 2, str. 14–22.(citirano 10. 1. 2024).

19. Slika 15 prikazuje skico kraškega polja na Kitajskem. Kaj je na sliki označeno z zeleno barvo in se nahaja na poplavni ravnici?

(1 točka)

Slika 15: Skica kraškega polja

Vir: Županič, J. Guilinski kras. Geografski obzornik, 63, 2, str. 14—22. zgs.zrc-sazu.si/Portals/8/Geografski_obzornik/go_2016_2.pdf (citirano 10. 1. 2024).

20. Pojasni, kako lahko območje Nature 2000 predstavlja priložnost za gospodarski razvoj. (1 točka)

21. Za razvoj turizma na zavarovanih območjih je bistvenega pomena učinkovito upravljanje in spremljanje turističnega obiska. Turistični obisk na zavarovanih območjih lahko spremljamo s pomočjo različnih orodij. Eno izmed takšnih orodij je tudi bioakustika. Obkroži črko pred odgovorom, ki pravilno pojasnjuje izraz *bioakustika*.

(1 točka)

- a) Informacija o gibanju obiskovalcev na zavarovanem območju.
- b) Zbiranje informacij o številu, pretoku in obnašanju obiskovalcev znotraj območja.
- c) Štetje avtomobilov, ki prečkajo vnaprej določene »kontrolne točke«.
- d) »Sledenje« obiskovalcem v parku.
- e) Proizvajanje in spremljanje zvoka pri živalih in ljudeh ter zaznavanje njihove prisotnosti.

22. K posameznim primerom metod za načrtovanje, upravljanje in spremljanje turistične dejavnosti dopiši črko, ki predstavlja zavarovano območje, v katerem so uporabili zapisano metodo. Eno območje ostane neizbrano. (2 točki)

- ____ Štetje avtomobilov ter vzpostavitev novih oblik obiskovanja parka in pravil parkiranja.
- ____ Identifikacija profila obiskovalcev s pomočjo umetne inteligence.
- ____ Preverjanje ozaveščenosti obiskovalcev s pomočjo anketnih vprašalnikov.

- A. Naravni rezervat Salse di Nirano, Italija.
- B. Krajinski park Strunjan, Slovenija.
- C. Narodni park Appenino Tosco-Emiliano, Italija.
- D. Deželni park delte reke Pad, Italija.

23. Na sliki 16 je prikazan primer ekoremediacije oz. mehke tehnologije za doseganje ciljev varstva narave in trajnostnega razvoja. Imenuj ta primer.

(1 točka)

Slika 16: Primer ekoremediacije

Vir: Vovk Korže, A., Sajovic, A., 2009. Območja Nature 2000 kot razvojna priložnost v času gospodarske krize. Geografski obzornik, 56, 4, str. 21—25. (citirano 22. 12. 2023).

24. Katere funkcije nosi zgoraj prikazan primer ekoremediacije (slika 16)? Obkroži tri odgovore.

(2 točki)

- a) Opravlja funkcijo čiščenja prsti, zraka, vode.
- b) Zmanjšuje biotsko pestrost.
- c) Zmanjšuje posledice prometnih nesreč.
- d) Prinaša lokalnemu prebivalstvu les za kurjavo, zelenje za kompost.
- e) Je zaščitna krajina pred vdori onesnaževal iz razpršenega onesnaževanja.